

COLLECTION

Innovation, integration and modern
problems in the scientific activities of young
researchers and students: theory and
practice

www.d-pressa.com

31
MARCH

Jizzakh, Uzbekistan

MINISTRY OF HIGHER EDUCATION, SCIENCE AND INNOVATION OF
THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

JIZZAKH BRANCH OF THE NATIONAL UNIVERSITY OF UZBEKISTAN
NAMED AFTER MIRZO ULUGBEK

SCIENTIFIC JOURNAL OF SCIENCE TECHNOLOGY & DIGITAL FINANCE
JOURNAL OF INTERNATIONAL SCIENCE NETWORKS

Innovation, integration and modern problems in the scientific activities of young
researchers and students: theory and practice collection of materials of the
international scientific and practical conference on the topic

(March 31, 2026)

Jizzakh-2026

Innovation, integration and modern problems in the scientific activities of young researchers and students: theory and practice – Jizzakh: Department of economics and tourism of Jizzakh branch of the national university of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek, March 31, 2026, 790 pp.

Editors in charge: Ass.prof. Soy M.P.

In the collection of materials of the conference, the role and role of Science, Education and production in the era of globalization, the pressing problems of the issues of interaction of these processes, feedback on their solutions were presented by mature specialists of the field.

In addition, research on the scientific and practical topic, carried out in the economics, Exact Sciences, Natural Sciences and socio-humanities during the globalization period, information is presented in the scientific and practical fields, which includes the latest innovative technologies in the fields of production.

It can be argued that this collection is one of the specific intersections of current thoughts and innovative ideas of the world of science. This scientific and practical conference was actively attended by professors and scientific researchers engaged in scientific research in Uzbekistan and foreign countries. In increasing the position of the scientific and practical conference, the professors and teachers of domestic and foreign higher educational institutions made a significant contribution.

Professors and teachers of foreign higher educational institutions who actively participated in the work of the conference made a worthy contribution to the high level of interaction with scientists of our country. The processes of international cooperation with foreign countries and exchange with them in the field of Science in the era of globalization have a positive effect on the development of Higher Education, the fields of Science and production. The materials of this conference are special in that they include a wide range of research, from theoretical developments to practical solutions, demonstrating the diversity of approaches and directions in this area.

In conclusion, it should be noted that this scientific and practical conference will be a very useful collection for everyone who is interested in modern research in the fields of further development of Higher Education, Science, Education and production in the era of globalization. The authors are responsible for the content and quality of the articles and abstracts included in the collection.

RAQAMLI IQTISODIYOT VA UNING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI

Saydaliyev Abrorxon Sobir o'g'li

O'zbekiston Milliy universiteti Jizzax filiali iqtisodiyot yo'nalishi talabasi

abrorsaydaliyev007@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada raqamli iqtisodiyot tushunchasi, uning shakllanish bosqichlari, asosiy tarkibiy qismlari hamda zamonaviy iqtisodiyotdagi o'rni tahlil qilinadi. Shuningdek, raqamli texnologiyalar asosida iqtisodiyotning transformatsiyasi, innovatsion rivojlanish omillari hamda global tajriba asosida rivojlanish istiqbollari yoritib beriladi. Raqamli iqtisodiyotning mamlakat iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri, yangi ish o'rinlari yaratish, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va davlat boshqaruvini takomillashtirishdagi ahamiyati tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: raqamli iqtisodiyot, axborot texnologiyalari, innovatsiya, raqamlashtirish, elektron tijorat, sun'iy intellekt, iqtisodiy rivojlanish.

Kirish

XXI asrda jahon iqtisodiyotining rivojlanishida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining roli tobora ortib bormoqda. Raqamli texnologiyalar iqtisodiy jarayonlarni tubdan o'zgartirib, yangi iqtisodiy model – **raqamli iqtisodiyotni** shakllantirdi. Raqamli iqtisodiyot nafaqat ishlab chiqarish jarayonlarini modernizatsiya qilish, balki xizmatlar sohasini rivojlantirish, yangi biznes modellarini yaratish hamda davlat boshqaruvini samarali tashkil etishga xizmat qiladi.

Bugungi kunda dunyoning ko'plab rivojlangan davlatlari iqtisodiy rivojlanish strategiyasida raqamlashtirishni ustuvor yo'nalish sifatida belgilamoqda. Axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi natijasida iqtisodiy faoliyatning deyarli barcha sohalari raqamli platformalar asosida amalga oshirilmoqda. Bu esa ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, xarajatlarni kamaytirish hamda global bozor bilan integratsiyani kuchaytirishga imkon bermoqda.

Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi iqtisodiy o'sishning yangi manbalarini yaratadi. Jumladan, elektron tijorat, raqamli moliya, sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar (Big Data), bulutli texnologiyalar kabi yo'nalishlar iqtisodiyotning modernizatsiyasida muhim rol o'ynaydi.

Raqamli iqtisodiyot tushunchasi va uning mohiyati

Raqamli iqtisodiyot – bu iqtisodiy faoliyatning axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, internet va raqamli platformalar asosida amalga oshiriladigan yangi shaklidir. Ushbu tushuncha birinchi bor XX asr oxirida ilmiy adabiyotlarda qo'llanila boshlagan.

Raqamli iqtisodiyotning asosiy xususiyati shundaki, unda ma'lumotlar eng muhim iqtisodiy resursga aylanadi. Ma'lumotlarni yig'ish, qayta ishlash va tahlil qilish orqali korxonalar o'z faoliyatini samarali tashkil etish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Raqamli iqtisodiyot quyidagi asosiy elementlardan iborat:

- axborot-kommunikatsiya texnologiyalari infratuzilmasi
- elektron tijorat tizimlari
- raqamli moliyaviy xizmatlar
- sun'iy intellekt va avtomatlashtirilgan tizimlar
- elektron hukumat tizimi

Mazkur elementlar iqtisodiy jarayonlarning tezkorligini oshirib, biznes va davlat o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlaydi.

Raqamli iqtisodiyotning asosiy yo'nalishlari

Raqamli iqtisodiyot bir nechta muhim yo'nalishlardan iborat bo'lib, ular zamonaviy iqtisodiy tizimning asosiy tarkibiy qismlarini tashkil etadi.

Elektron tijorat

Elektron tijorat – internet orqali tovar va xizmatlarni sotish jarayonidir. Ushbu yo'nalish raqamli iqtisodiyotning eng tez rivojlanayotgan segmentlaridan biri hisoblanadi. Elektron tijorat orqali iste'molchilar mahsulotlarni tez va qulay tarzda xarid qilish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Elektron savdo platformalari global savdoni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Bunday platformalar ishlab chiqaruvchi va iste'molchi o'rtasidagi vositachilar sonini kamaytiradi.

Elektron hukumat

Elektron hukumat tizimi davlat xizmatlarini raqamli shaklda taqdim etishni nazarda tutadi. Bu tizim orqali fuqarolar davlat xizmatlaridan onlayn tarzda foydalanish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Elektron hukumatning joriy etilishi quyidagi afzalliklarni beradi:

- davlat xizmatlarining tezkorligi
- byurokratik jarayonlarning kamayishi
- korrupsiya xavfining pasayishi
- davlat boshqaruvi samaradorligining oshishi

Raqamli moliya

Raqamli moliya – bu moliyaviy xizmatlarning raqamli texnologiyalar orqali amalga oshirilishidir. Mobil to'lovlar, internet banking, kriptovalyutalar va fintech xizmatlari ushbu yo'nalishning asosiy elementlari hisoblanadi.

Raqamli iqtisodiyotning iqtisodiy rivojlanishga ta'siri

Raqamli iqtisodiyot iqtisodiy o'sishga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Avvalo, u ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish orqali samaradorlikni oshiradi. Raqamli texnologiyalar korxonalariga resurslardan samarali foydalanish imkonini beradi.

Bundan tashqari, raqamli iqtisodiyot yangi ish o'rinlarini yaratadi. Axborot texnologiyalari, dasturlash, kiberxavfsizlik va ma'lumotlarni tahlil qilish kabi kasblarga bo'lgan talab ortib bormoqda.

Raqamlashtirish jarayoni kichik biznesni rivojlantirish uchun ham qulay sharoit yaratadi. Internet orqali kichik korxonalar global bozorga chiqish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Raqamli iqtisodiyotning afzalliklari

Raqamli iqtisodiyot quyidagi muhim afzalliklarga ega:

1. Ishlab chiqarish samaradorligini oshiradi.
2. Xarajatlarni kamaytiradi.
3. Innovatsion rivojlanishni rag'batlantiradi.
4. Global bozorga chiqish imkoniyatini yaratadi.
5. Davlat boshqaruvi samaradorligini oshiradi.

Shuningdek, raqamli texnologiyalar iqtisodiy jarayonlarning shaffofligini ta'minlaydi.

Raqamli iqtisodiyot rivojlanishining global tajribasi

Dunyoning rivojlangan davlatlari raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish bo'yicha turli strategiyalarni amalga oshirmoqda. Masalan, AQSh, Janubiy Koreya, Singapur va Estoniya kabi davlatlar raqamlashtirish bo'yicha yetakchi hisoblanadi.

Bu mamlakatlarda raqamli infratuzilmani rivojlantirish, innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash hamda startap ekotizimini rivojlantirishga katta e'tibor qaratilmoqda.

Raqamli iqtisodiyot rivojlanishining muammolari

Raqamli iqtisodiyot rivojlanishi bilan birga bir qator muammolar ham yuzaga kelmoqda. Ulardan asosiylari quyidagilardan iborat:

- kiberxavfsizlik muammolari
- raqamli tengsizlik
- malakali mutaxassislar yetishmasligi
- texnologik infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi

Ushbu muammolarni hal qilish uchun davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish zarur.

Raqamli iqtisodiyot rivojlanish istiqbollari

Kelajakda raqamli iqtisodiyot yanada keng rivojlanishi kutilmoqda. Sun'iy intellekt, robototexnika, blokcheyn va Internet of Things texnologiyalari iqtisodiy jarayonlarni tubdan o'zgartirishi mumkin.

Raqamli iqtisodiyot rivojlanishining asosiy istiqbollari quyidagilardan iborat:

- raqamli xizmatlar ulushining oshishi
- avtomatlashtirilgan ishlab chiqarish tizimlarining kengayishi
- elektron tijorat hajmining ortishi
- raqamli innovatsiyalar asosida yangi biznes modellarining paydo bo'lishi

Xulosa

Raqamli iqtisodiyot zamonaviy iqtisodiy rivojlanishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi iqtisodiy jarayonlarni transformatsiya qilib, yangi imkoniyatlarni yaratmoqda.

Raqamli iqtisodiyot nafaqat ishlab chiqarish samaradorligini oshiradi, balki davlat boshqaruvi, ta'lim, sog'liqni saqlash va boshqa sohalarning rivojlanishiga ham katta hissa qo'shadi.

Kelajakda raqamli texnologiyalar iqtisodiyotning barcha sohalariga chuqur kirib borishi kutilmoqda. Shu sababli raqamli infratuzilmani rivojlantirish, malakali kadrlarni tayyorlash hamda innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdug‘aniyev A., Abdug‘aniyev A. Iqtisodiyot nazariyasi. Toshkent: O‘zbekiston, 2018.
2. G‘ulomov S.S. Axborot texnologiyalari va iqtisodiyot. Toshkent: Fan, 2017.
3. Yo‘ldoshev Q., Raximov A. Innovatsion iqtisodiyot asoslari. Toshkent, 2019.
4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasi to‘g‘risidagi farmoni. Toshkent, 2020.
5. Цой М., Камолов Д. ЗНАЧЕНИЕ И РОЛЬ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ МАЛОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В ЭКОНОМИКЕ: МИРОВОЙ ОПЫТ И ПРАКТИКА УЗБЕКИСТАНА //Academic literature. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 1-105.
6. Цой М., Зульфикарова Л., Рашидов А. «ЗЕЛЕНАЯ ЭКОНОМИКА» И УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ РЕГИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ //Scientific practical conference. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 144-149.
7. Зульфикарова Л., Левченко И., Цой М. ЭКОНОМИЧЕСКОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН И КИТАЙСКОЙ НАРОДНОЙ РЕСПУБЛИКИ В 2022–2025 ГГ.: ДИНАМИКА, СТРУКТУРА И ПЕРСПЕКТИВЫ //Scientific practical conference. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 38-41.
8. Цой М., Зульфикарова Л., Наджмиддинов Д. РОЛЬ ПОДГОТОВКИ КАДРОВ ДЛЯ ТУРИСТИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ В РАЗВИТИИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ //Scientific practical conference. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 85-89.
9. Цой М. П. ЦИФРОВИЗАЦИЯ ОБРАЗОВАНИЯ–ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА УЗБЕКИСТАНА //Аббасов ББ тарих фанлари бўйича фалсафа доктори Наманган Муҳандислик-Қурилиш институти АРХИВ МАНБАЛАРИДА ФАРҒОНА ВОДИЙСИ ШАҲАРЛАРИНИНГ ТАРИХИНИ ЁРИТИЛИШИ. – 2023. – С. 104.
10. Цой М. П., Рашидов А. Р. ДОХОДНОСТЬ И РИСКИ ФИНАНСОВЫХ ВЛОЖЕНИЙ //MODERN SCIENTIFIC CHALLENGES AND TRENDS. – 2021. – С. 44.
11. Цой М. П., Саидахмедова Д. С. ГЕНДЕРНОЕ РАВЕНСТВО - МИРОВОЙ ОПЫТ И ПРАКТИКА УЗБЕКИСТАНА // Экономика и социум. 2021. №11-2 (90). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/gendernoe-ravenstvo-mirovoy-opyt-i-praktika-uzbekistana> (дата обращения: 24.03.2026).
12. Цой М. П., Саидахмедова Д. С. ГЕНДЕРНОЕ РАВЕНСТВО-МИРОВОЙ ОПЫТ И ПРАКТИКА УЗБЕКИСТАНА //Экономика и социум. – 2021. – №. 11-2 (90). – С. 648-655.
13. Во‘ltakov S. О ‘ZBEKISTONDA BALIQCHILIKNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY ISTIQBOLLARI //Scientific practical conference. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 565-567.
14. Во‘ltakov S. BALIQCHILIKDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI VAHOLASH MEZONLARI //Scientific practical conference. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 366-371.

15. Bo'ltakov S. et al. TURIZM SOHASIDA RAQAMLI IQTISODIYOTNI ANAMIYATI //Универсальная индексная библиотека Евразийского журнала академических исследований. – 2022. – Т. 2. – №. 12. – С. 60-62.
16. Bo'ltakov S. Innovatsion Usulda Baliq Yetishtirishning Iqtisodiy Samarodorigini Oshirish Yo 'llari (Sirdaryo Tumani Misolida) //Green Economy and Development. – Т. 3. – №. 9. – С. 666837.
17. Sirojiddin S. et al. Small business and private entrepreneurship is a place to provide employment //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – Т. 1. – №. 12. – С. 115-119.
18. Sirojiddin S., Nodira T., Dinora S. Characteristics of price and formation //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – Т. 1. – №. 11. – С. 265-270.
19. Saitov S. Improvement of accounting and audit in road transport enterprises. SPAST Abstracts, 2 (02) [Электронный ресурс].
20. Saitov S. TRANSPORT KORXONALARIDA BUXGALTERIYA HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH //Journal of Contemporary World Studies. – 2024. – Т. 2. – №. 4. – С. 41-47.
21. Sevinch K., Bahrom H., Sirojiddin S. Theory of Supply and Demand. Market Equilibrium //Pedagogical Sciences and Teaching Methods. – 2022. – Т. 2. – №. 18. – С. 253-257.
22. Saitov S., Asrayev S. MECHANISMS FOR INCREASING EMPLOYMENT THROUGH THE DEVELOPMENT OF SOCIAL ENTREPRENEURSHIP //Scientific practical conference. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 335-339.
23. Khudoyarov R., Kamolov D., Azamatov B. Economic growth, business circulation and economic development //Science technology&Digital finance. – 2024. – Т. 2. – №. 2. – С. 21-24.
24. Kamolov D. ETHICS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE: EXPLORING THE MORAL AND SOCIAL IMPLICATIONS OF AI IN CONTEMPORARY SOCIETY //SGS-Engineering & Sciences. – 2023. – Т. 2. – №. 02.
25. Kamolov D., Ismoilova D. RAQAMLASHTIRISHNING O 'ZBEKISTON IQTISODIYOTIGA TA'SIRI //Science technology&Digital finance. – 2023. – Т. 1. – №. 4. – С. 301-306.
26. Kamolov D. VIRTUAL TURIZM (VR) XIZMATLARINING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI //Scientific practical conference. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 372-374.
27. Kamolov D., Asrayev S. STATE POLICY FOR THE DEVELOPMENT OF COMPETITION IN UZBEKISTAN //Science technology&Digital Finance. – 2023. – Т. 1. – №. 4. – С. 353-361.
28. Титова В., Мамонова Е., Цой М. Управление маркетингом. – Litres, 2022.
29. Цой М. П., Эшонкулов Т., Касимова Д. П. Реформы в сфере образования Республики Узбекистан //Гуманитарные науки в XXI веке. – 2014. – №. 18. – С. 210-213.